

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Н. С. ПЕДЧЕНКО, доктор економічних наук; **Л. А. ЛУГІВСЬКА**
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Мета статті – розглянути методи нарахування амортизації відповідно до Податкового кодексу України та визначити особливості їх застосування в практиці господарювання вітчизняних підприємств. У статті розкрито сутність амортизації та її впливу на різні процеси в діяльності підприємства, визначено переваги й недоліки кожного методу нарахування амортизації, визначено відмінності у нарахуванні амортизації з погляду бухгалтерського та податкового обліку.

Ключові слова: амортизація, амортизаційна політика, методи нарахування амортизації, інвестиційний розвиток, фінансові результати, оподаткування, податковий облік, Податковий кодекс України, податки.

Застосування оптимального методу амортизаційних нарахувань створює основу для оптимізації оподаткування суб'єктів господарювання та збалансування відповідних сум сплачених податків і отриманого чистого прибутку. Зазначимо, що саме амортизаційна політика є законним методом зменшення сплачуваних сум податків у короткостроковій перспективі, що створює підґрунтя для нарощування виробничих потужностей і розширеного відтворення. Тобто держава за рахунок амортизації створює базис для оновлення основних засобів і розвитку підприємства в майбутньому. При цьому важливе значення має динамічність вітчизняної фіскальної політики, що сьогодні проводиться в Україні та коригує діяльність суб'єктів господарювання.

Визначенню сутності амортизації та її впливу на ефективність діяльності підприємств присвячено велика кількість праць вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема В. В. Бобко, О. О. Буряка, А. Василенка, О. В. Галахової, О. С. Галушко, Ю. О. Єрешко, Я. С. Карп'як, І. Репіної, Д. Рікардо, В. О. Лесняк та ін. Дослідженню окремих елементів амортизаційної політики, її ролі у процесі відтворення основних засобів і вибору методів нарахування

амортизації присвячено праці вітчизняних економістів, зокрема В. Й. Бакая, І. О. Бланка, Т. В. Загорської, В. О. Касьянова, Ю. К. Образжей, В. О. Парнюк, Л. М. Солодовник та ін. Їх праці віддзеркалюють питання сутності, формування та порядку обліку амортизації, досліджують вплив застосування різних методів амортизації на кінцеві результати діяльності підприємства.

Сьогодні ще залишаються невирішеними питання про вибір оптимального методу нарахування амортизації з метою оновлення основних засобів та оптимізації нарахованих сум податків. Перед науковцями постає завдання – обґрунтувати доцільність застосування різних методів нарахування амортизації враховуючи специфіку галузі господарювання, форми організації підприємницької діяльності, стану основних засобів підприємств, забезпеченості достатніми ресурсами для фінансування розширеного виробництва, збалансування отриманого результату та нарахованих сум податків тощо.

Метою дослідження є розгляд амортизації з погляду фіскального (податкового) підходу, вивчення методів нарахування амортизації відповідно до Податкового кодексу України у

контексті збалансування фінансових результатів підприємств з обсягами нарахованих податків.

Розглядаючи економічну природу амортизації, доцільно виокремити три основні кон-

цептуальні підходи до визначення сутності амортизації: класичну, економічну та фіскальну (податкову) (рис. 1).

Класичний підхід базується на принципах теорії вартості та об'єктивних процесах обігу

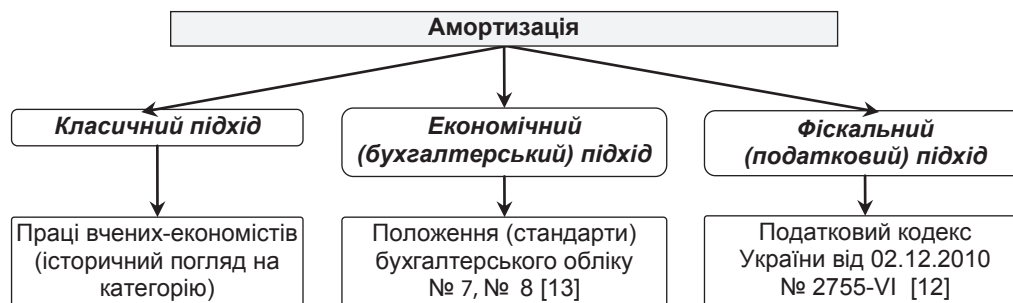


Рис. 1. Концептуальні підходи до розкриття сутності амортизації

засобів праці. В його основі лежить концепція постійної заміни необоротних активів, їх відтворення в будь-якій новій натурально-речовій формі, яка б відображала досягнення науково-технічного прогресу. Економічна (бухгалтерська) концепція амортизації ґрунтується не на потребах відтворення, а на необхідності перенесення частини вартості основних засобів на вартість продукції, виробленої за їх допомогою.

Фіскальна (податкова) концепція амортизації передбачає звільнення від оподаткування частини прибутку на суму нарахованої амортизації. Норми амортизаційних відрахувань і методика їх нарахування встановлюються в кожній країні світу податковим законодавством, а в Україні відповідно – Податковим кодексом [12]. Зазвичай, у такому випадку норми амортизаційних відрахувань перевищують економічно обґрунтовані норми. Завдання цієї концепції полягає, швидше, в регулюванні. За рахунок збільшення норми відрахувань можна посилити внутрішній інвестиційний потенціал і підвищити фінансову стійкість підприємства. А в разі зменшення амортизаційних норм зростуть податкові платежі до державного бюджету.

Амортизація впливає на всі види діяльності підприємства – операційну, фінансову та інвестиційну. У ринкових умовах господарювання традиційне трактування відтворювальної функції амортизації відображає функція

відшкодування, тобто повернення власникові раніше здійснених витрат на придбання (створення) необоротних активів. Економічна обґрунтованість норм амортизації має важливе значення, тому що від них значною мірою залежать терміни відновлення основних засобів, а отже, й темпи розвитку економіки.

Амортизаційні кошти, які надійшли на підприємство у складі виручки, є джерелом створення амортизаційного фонду. Питання про використання амортизаційних відрахувань – одне з найбільш складних і дискусійних. Висловлюються думки, що амортизаційний фонд може бути джерелом лише простого відтворення, або також і джерелом розширеного відтворення основних засобів.

У класичному розумінні амортизація – це об'єктивний економічний процес поступового списання вартості основних засобів у період їх функціонування у виробництві з метою відшкодування до моменту закінчення строку експлуатації.

В Україні питання амортизації та особливості її нарахування на підприємствах регулюють такі нормативно-правові акти: Податковий кодекс України (далі – ПКУ), який діє в Україні з 1 січня 2011 р. [12]; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби» [13]; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 «Нематеріальні активи».

До прийняття Податкового кодексу в Україні існували суттєві відмінності між бухгал-

терським і податковим методами нарахування амортизації на основні засоби та інші необоротні активи. Це негативно впливало на діяльність суб'єктів господарювання та формування власної амортизаційної політики. У Податковому кодексі запроваджено 5 методів нарахування амортизації, а також розмежовано 16 груп основних засобів і 6 груп нематеріальних активів для нарахування амортизації, зокрема застосування прискореного методу нарахування амортизації. Це зроблено з метою стимулювання інвестиційної діяльності підприємств.

Терміни «амортизація» наведено в П(С)БО № 7 «Основні засоби» [13] і п. п. 14.1.3 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України [12]. У ПКУ визначено, що «амортизація – це систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації)» [12]. Це визначення відрізняється від тлумачення амортизації Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств», який відповідно втратив свою чинність після прийняття ПКУ, і в більшій мірі втілює положення ряду

нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку, зокрема Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [13].

У ПКУ вже не використовується термін «основні фонди» як застарілий. Загалом, відмітимо, що ПКУ в питаннях правового регулювання амортизації та податку на прибуток підприємств уніфіковано податкове законодавство та нормативні акти з питань бухгалтерського обліку.

Згідно з ПКУ амортизація, як і раніше, зменшує об'єкт оподаткування, але не окремо, а у складі витрат. Також виникає таке поняття як собівартість (сама податкова собівартість, яка значно відрізняється від бухгалтерської). Саме тому амортизація виробничих основних засобів і необоротних активів, що безпосередньо пов'язані з виробництвом товарів (виконанням робіт, наданням послуг) у періоді її нарахування не зменшує податкове зобов'язання. Спочатку її включають до податкової собівартості товарів (робіт, послуг) і лише після їх продажу амортизація у складі такої собівартості зменшує оподатковуваний прибуток.

Стаття 144 ПКУ поділяє всі основні засоби на три групи (рис. 2) [12].

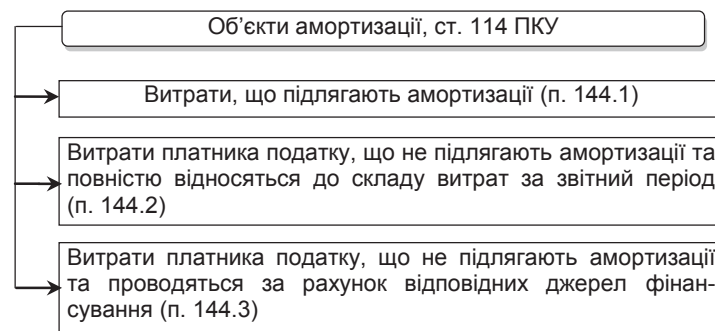


Рис. 2. Об'єкти амортизації відповідно до Податкового кодексу України [12]

У ПКУ основними елементами для нарахування амортизації є:

1. Групи основних засобів й інших необоротних активів і мінімально допустимі строки їх амортизації.
2. Групи та строки користування нематеріальними активами.
3. Методи нарахування амортизації.
4. Особливості реалізації амортизаційної політики на підприємстві.

Основні засоби при визначенні об'єкта оподаткування поділено на 16 груп (на 1 та 13 групи амортизація не нараховується). Цю класифікацію має враховувати платник податку при застосуванні методів амортизації та розрахунку відповідних норм. Зазначимо, що класифікація основних засобів та інших необоротних активів, наведена в ПКУ, майже повністю повторює групи основних засобів в П(С)БО № 7 «Основні засоби» [13].

За ПКУ, нематеріальні активи для нарахування амортизації поділено на 6 груп і встановлено строки дії права користування ними.

Отже, позиції бухгалтерського та податкового обліку щодо нарахування амортизації практично збігаються. Лише за окремими аспектами податкові групи виписані більш детально – за групою 2 (капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом), групою 3 (будівлі, споруди, передавальні пристрої), групою 4 (машини та обладнання), групою 6 (транспортні засоби).

Амортизація основних засобів у податковому обліку нараховується з використанням тих самих методів, які застосовуються до об'єктів основних засобів у бухгалтерському обліку. Причому податкова амортизація, як і облікова, нараховується щомісячно (починаючи з місяця, наступного за місяцем введення об'єкта в

експлуатацію), а квартальна сума податкової амортизації (за кожним об'єктом) визначається, як сума нарахованих амортизаційних відрахувань за об'єктом за сумою трьох місяців розрахункового кварталу [12].

Підприємство може застосовувати виключно норми й методи нарахування амортизації основних засобів, передбачені податковим законодавством. Згідно з ПКУ амортизація основних засобів нараховується із застосуванням таких методів: прямолінійного, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного та виробничого. Розглянуті методи застосовуються при різних видах амортизації необоротних активів. Кожен із вищезазначених методів нарахування амортизації має свої переваги та недоліки і залежить від особливостей діяльності підприємства та сектора економіки (табл. 1).

Таблиця 1

Методи нарахування амортизації основних засобів

Назва методу	Сутність методу	Переваги методу	Недоліки методу
1. Прямолінійний метод	Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів	Простота розрахунку і рівномірність розподілу суми амортизації між обліковими періодами, що забезпечує порівнюваність собівартості продукції з доходом від реалізації	Сума амортизації не залежить від обсягів виробленої продукції, що не дозволяє реально розрахувати собівартість продукції
2. Метод зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації	Основна частина амортизаційних відрахувань припадає на перші роки експлуатації, що є виправданим у випадку швидкого морального старіння об'єкта основних засобів	У перші роки застосування завищується показник собівартості продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Метод прискореного зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта і подвоюється. Цей метод застосовується лише при нарахуванні амортизації до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби)	Основна частина амортизаційних відрахувань припадає на перші роки експлуатації, що є виправданим у випадку швидкого морального старіння об'єкта основних засобів.	Не дозволяє відобразити реальний фінансовий стан. У ході застосування цього методу в перші роки експлуатації об'єкта основних засобів показник собівартості завищується. Недоліком також є складність його розрахунку

Продовж. табл. 1

Назва методу	Сутність методу	Переваги методу	Недоліки методу
4. Кумулятивний метод	Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму кількості років його корисного використання	На відміну від інших прискорених методів, зменшення амортизаційних сум відбувається рівномірно	Сума амортизації не залежить від обсягів виробленої продукції, що не дозволяє реально розрахувати собівартість продукції
5. Виробничий метод	Щомісячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) і виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів	Можна реально оцінити стан об'єкта основних засобів, оскільки сума амортизаційних відрахувань пропорційна обсягу виробленої продукції (товарів, робіт, послуг)	Застосування методу обмежене тим, що не завжди можливо визначити виробничу потужність об'єкта протягом усього терміну його експлуатації

Відповідно до ПКУ амортизація об'єктів основних засобів, що належить до груп 9 (інші основні засоби), 12 (тимчасові (нетитульні) споруди), 14 (інвентарна тара), 15 (предмети прокату), нараховується за допомогою прямо-лінійного або виробничого методів [12]. На основні засоби груп 1 (земельні ділянки) і 13 (природні ресурси) амортизація не нараховується [12].

Обираючи той чи інший метод амортизації основних засобів, необхідно враховувати оцінку фінансового стану підприємства, його інвестиційних програм, стану матеріально-технічної бази, причому основним критерієм такого вибору повинно бути оптимальне співвідношення між величиною нарахованих амортизаційних коштів і їх впливом на цінову конкурентоспроможність продукції підприємства. Обґрунтовуючи доцільність використання окремих методів нарахування амортизації, фінансовий менеджер повинен намагатися максимізувати не лише розмір накопиченої амортизації, але й забезпечити якомога більше значення чистого грошового потоку, що залишається у розпорядженні підприємства (сума

чистого прибутку від основної діяльності та амортизаційних відрахувань у поточному періоді).

Обраний метод повинен якнайкраще враховувати всі фактори, які пов'язані з об'єктами, що амортизуються, та сприяти прискореному оновленню необоротних активів. Порівняльний аналіз використовуваних методів нарахування амортизації формує основні переваги та недоліки кожного з них, а також визначає їх вплив на структуру операційних витрат і тому вагу в них витрат амортизації.

Аналізуючи всі методи, які сьогодні застосовуються на українських підприємствах при розрахунках амортизації, слід підкреслити, що за різними методами використовується й різна база нарахування амортизаційних відрахувань: лінійний і кумулятивний методи – вартість основного засобу, що амортизується; метод зменшення залишкової вартості та подвійного зменшення залишкової вартості – залишкова вартість основного засобу на початок кожного звітного року (у перший рік – первісна вартість); виробничий метод – обсяг

продуктивної віддачі (виробітку) конкретним об'єктом основного засобу.

Ефективність амортизаційної політики суб'єктів господарювання залежить від того, наскільки точно визначено терміни експлуатації активів, що вводяться в дію, а також від вибору методу нарахування амортизації. Важливо взяти до уваги існуючий взаємозв'язок обраних методів амортизації та доходів від реалізації продукції, насамперед у промисловості. У разі збільшення амортизаційних відрахувань збільшується собівартість продукції, а за умови незмінності ціни – обсяг, який забезпечує беззбитковість виробництва, зростає. У разі незмінності одиниць продукції, яку необхідно виробити та реалізувати, щоб повністю покрити витрати у разі зростання амортизаційних відрахувань, необхідно підвищувати ціну продукції.

На нашу думку, методи амортизації відрізняються, насамперед за темпами списання вартості об'єкта основних засобів або нематеріальних активів. Прискорені методи нарахування амортизаційних відрахувань дають змогу у першій половині строку використання основних засобів відшкодувати більшу частину витрат на їх придбання.

Амортизаційні відрахування за кумулятивним методом (методом суми чисел) і виробничим методом (рекурентних норм) перевищують відрахування за прямолінійним методом протягом більшої кількості років, ніж за методами зменшення залишкової вартості.

Обсяг річних амортизаційних відрахувань за методами прискореної амортизації на початку використання об'єкта основних засобів більший, ніж за прямолінійним методом.

Амортизаційні відрахування часто отожднюють із грошовими надходженнями одночасно із прибутком, що залишається після оподаткування, утворюючи грошові потоки підприємства. Відповідно до теорії дисконтування, грошові надходження ближчих інтервалів коштують дорожче, ніж віддалені у часі грошові потоки. У такому разі підприємству економічно доцільніше отримувати в перші роки більші обсяги чистих грошових надходжень. Внаслідок цього база оподаткування відтермінується, якщо застосовувати

прискорені методи нарахування амортизації. Тобто застосування прискорених методів амортизації дає додаткову економічну вигоду підприємству, максимізуючи поточну вартість його грошових надходжень. У такому разі найкращим методом є метод рекурентних норм (виробничий): теперішня вартість нарахованої річної суми амортизації вища у порівнянні із прямолінійним методом.

Як уже зазначалося вище, амортизаційні відрахування, що встановлені нормами ПКУ, враховуються у складі собівартості продукції та є для підприємства неоподатковуваним грошовим потоком. Збільшення частки амортизаційних відрахувань у складі виробничих витрат зменшує базу оподаткування податком на прибуток. Отже, нарахований податок на прибуток для підприємства кожного звітного періоду зменшується на суму амортизаційних відрахувань.

Отже, метод рекурентних норм дасть можливість залишити у користуванні підприємства найбільшу суму грошових коштів порівняно з іншими методами – прямолінійної та прискореної амортизації.

Порівняння економічного ефекту від застосування методів прискореної амортизації свідчить про значні переваги їх над прямолінійним методом. Прискорені методи нарахування амортизаційних відрахувань, насамперед, дають можливість отримати пільги з податку на прибуток у перші роки після введення в експлуатацію нових засобів праці, збільшуючи при цьому грошові кошти у власному розпорядженні, і тим самим стимулюють інвестиції у розвиток виробництва. Найдоцільнішими та найефективнішими методами нарахування амортизації за групою основних засобів «машини та обладнання» є застосування прямолінійного та виробничого.

Зазначимо, що амортизаційний фонд підприємства може бути використаний як на інвестиційні цілі, так і за нецільовим призначенням. У сучасних складних вітчизняних умовах господарювання така ситуація, з економічного погляду, для досліджуваного суб'єкта господарювання є обґрунтованою. При цьому амортизація не спрямовується на інвестування, а перетворюється знову на капітал товариства

із невизначеною подальшою долею. А тому амортизація є важливим інструментом податкового стимулювання. Її включають до собівартості продукції, збільшуючи її, вона також опосередковано впливає на зменшення прибутку підприємства та відповідно впливає на розмір податку на прибуток.

Керівництво вітчизняних підприємств повинно усвідомити, що вибір методу нарахування амортизації як інструменту регулювання впливають на залишкову вартість його необоротних активів, розмір амортизації, виробничих витрат, прибутку та нарахованого податку.

У разі застосування різних методів нарахування амортизації у підсумку маємо різний фінансовий результат. Доцільність існування такої ситуації з економічного погляду є дискусійною. З одного боку, фінансовий результат діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання не повинен штучно змінюватися, що можливо у разі використання різних підходів фінансових менеджерів стосовно політики управління формуванням і розподілом прибутку.

З іншого погляду, саме такі маніпуляції із фінансовим результатом підприємства і внаслідок цього, зобов'язаннями перед бюджетом щодо сплати податку на прибуток дають можливість зменшити податкове навантаження та стимулювати інвестиційну діяльність підприємства.

Отже, збільшення амортизаційних відрахувань у конкретному звітному періоді за своєю економічною сутністю не підвищує ефективності його діяльності, а лише змінює динаміку та структуру накопичення амортизаційного фонду. При цьому ні обсяг амортизації, ні обсяг прибутку, ні обсяг сплаченого податку на прибуток протягом усього періоду корисного використання до повного зношення засобів праці суттєвих економічних змін не зазнає (виняток становлять дані, отримані в разі застосування методу прискореного зменшення залишкової вартості).

Застосування на вітчизняних підприємствах методу прискореної амортизації можна вважати податковою пільгою, що дозволяє у перших звітних періодах накопичити більшу,

ніж економічно обґрунтована, суму амортизації. У такому разі держава повинна мати право на контроль за цільовим використанням додатково отриманих коштів, які будуть акумульовані в амортизаційному фонді підприємства завдяки здійсненню прискореної амортизації.

Виникає різниця між сумою амортизації, накопиченої завдяки застосуванню стимулюючої та інтенсивно стимулюючої груп методів нарахування амортизації, і обсягами амортизаційних відрахувань, отриманих при використанні виробничого чи прямолінійного методу.

Як бачимо, кожен із п'яти методів забезпечує дещо різний розподіл амортизаційних витрат протягом корисного строку використання об'єктів основних засобів. Відмітимо такі дві основні тенденції:

1) метод зменшення залишкової вартості значно відрізняється від інших унаслідок істотної диспропорції між щорічними амортизаційними відрахуваннями (при цьому виявляється тенденція до стрімкого скорочення щорічних сум амортизаційних відрахувань за умови значного перевищення амортизаційних відрахувань протягом першої третини та постійно спадної тенденції протягом останніх двох третин строку корисного використання);

2) кумулятивний метод і метод прискореного зменшення залишкової вартості не мають значних відмінностей у тенденції розподілу щорічних амортизаційних відрахувань.

Амортизаційна політика на вітчизняних підприємствах повинна бути більш гнучкою, диверсифікованою, потрібен творчий «фінансовий» підхід до облікової політики, слід упровадити європейський досвід у цій сфері, залучити кваліфікованих фінансових менеджерів до коригування його інвестиційної стратегії. Також це можна реалізувати, застосувавши стимулюючу та інтенсивно стимулюючу групи методів нарахування амортизації. Їх використання при реалізації амортизаційної політики є передумовою розширеного відтворення основних засобів і спрямування амортизаційних відрахувань на фінансування реальних інвестицій.

Оскільки на більшості підприємств використовується переважно прямолінійний метод нарахування амортизації на основні засоби та



Рис. 3. Напрями впливу амортизації на діяльність підприємства

нематеріальні активи, то нарахування амортизації не здійснюється у контексті інвестиційного розвитку.

На нашу думку, ініціатором перебудови амортизаційної політики вітчизняних підприємств повинна стати держава, змінюючи декларативні норми у податковому законодавстві на реально діючі нормативи та рекомендації.

Враховуючи той факт, що більшість витрат, пов'язаних із відтворенням основного капіталу, задовольняються за рахунок відрахувань, можна стверджувати, що сформований таким чином амортизаційний фонд не виконує в достатній мірі свою основну функцію – бути джерелом нагромадження грошових коштів для оновлення технічної бази виробництва.

Основною причиною, що стримує інноваційну активність вітчизняних підприємств, є дефіцит коштів для технічної модернізації виробництва, створення і придбання нової техніки та технологій. Значна зношеність основних засобів негативно позначається на результатах його господарювання, а саме фінансовому стані та виробничому потенціалі. Так, фізично

зношене обладнання не дозволяє виготовляти якісну продукцію.

Сучасне податкове законодавство передбачає можливість гнучкого багатова-ріантного підходу до побудови амортизації для кожного окремого об'єкта основних засобів, що передбачає творчий характер процесу нарахування амортизації.

Амортизація як і прибуток є одним із основних джерел формування власних коштів підприємств і організацій, які, в свою чергу, забезпечують здійснення інвестицій в основний капітал. При цьому обсяги амортизації на вітчизняних підприємствах значно перевищують розміри отримання прибутків. Останніх, до речі, взагалі може й не бути, але амортизація нараховується завжди. Тому питання застосування відповідних методів нарахування амортизації є важливою проблемою для українських підприємств. Необхідно оцінити вплив методів нарахування амортизації не лише з позицій швидкості оновлення основних засобів, але і як фактора коригування фінансових результатів і розміру податку на прибуток.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амортизація основних засобів (фондів): бухгалтерський облік / Н. Бондаренко, Н. Василюк, І. Петренко, [та ін.] // Вісник податкової служби України. – 2010. – № 16. – С. 23–30 Вкл. «Документи. Коментарі. Роз'яснення».
Amortizatsiya osnovnih zasobiv (fondiv): buhgalterskiy oblik / N. Bondarenko, N. Vasilyuk, I. Petrenko, [ta In.] // Visnik podatkovoyi sluzhbi Ukraini. – 2010. – № 16. – S. 23–30 Vkl. «Dokumenty. Kommentari. Roz'yasnennya».
2. Галушко О. С. Амортизаційна політика та її вплив на інноваційний розвиток підприємства / О. С. Галушко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – № 1. – С. 65–76.
Galushko O. S. Amortizatsiyina politika ta yiyi vpliv na innovatsiyniy rozvitok pidpriemstva / O. S. Galushko // Ekonomichniy visnik Natsionalnogo girnichogo universitetu. – 2011. – № 1. – S. 65–76.
3. Довгопол Н. Амортизація: предметна сутність і ступінь впливу на відтворення основних засобів / Н. Довгопол, М. Нестеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 12. – С. 3–13.
Dovgopol N. Amortizatsiya: predmetna sutnist i stupin vplivu na vidtvorennya osnovnih zasobiv / N. Dovgopol, M. Nesterenko // Buhgalterskiy oblik i audit. – 2010. – № 12. – S. 3–13.
4. Касьянова В. О. Амортизація основних засобів: методи нарахування та організація обліку / Касьянова В. О. // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 2. – С. 117–122.
Kasyanova V. O. Amortizatsiya osnovnih zasobiv: metodi narahuvannya ta organizatsiya obliku / Kasyanova V. O. // Ekonomichniy visnik Donbasu. – 2013. – № 2. – S. 117–122.
5. Кубатко О. В. Аналіз амортизаційної політики підприємства в світлі нового Податкового кодексу / О. В. Кубатко, І. В. Терещенко, Т. В. Руденко // Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 1 (55). – С. 210–217.
Kubatko O. V. Analiz amortizatsiynoyi politiki pidpriemstva v svitli novogo Podatkovogo kodeksu / O. V. Kubatko, I. V. Tereschenko, T. V. Rudenko // Mehanizm reguluvannya ekonomiki. – 2012. – № 1 (55). – S. 210–217.
6. Лесняк В. О. Амортизація основних засобів: вибір доцільного методу нарахування / В. О. Лесняк // Фінанси, облік і аудит. – 2012. – Вип. 20. – С. 321–327.
Lesnyak V. O. Amortizatsiya osnovnih zasobiv: vibir dotsilnogo metodu narahuvannya / V. O. Lesnyak // Finansi, oblik i audit. – 2012. – Vip. 20. – S. 321–327.
7. Нікітіна Г. Ю. Проблемні питання нарахування амортизації основних засобів / Г. Ю. Нікітіна // Управління розвитком. – 2014. – № 12. – С. 67–69.
Nikitina G. Yu. Problemni pitannya narahuvannya amortizatsiyi osnovnih zasobiv / G. Yu. Nikitina // Upravlinnya rozvitkom. – 2014. – № 12. – S. 67–69.
8. Ображей Ю. К. Амортизація основних засобів в обліковій політиці підприємства / Ю. К. Ображей, І. В. Мельниченко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10 (4). – С. 62–68.
Obrazhey Yu. K. Amortizatsiya osnovnih zasobiv v oblikoviy polititsi pidpriemstva / Yu. K. Obrazhey, I. V. Melnichenko // Ekonomichni nauki. Ser. : Oblik i finansi. – 2013. – Vip. 10 (4). – S. 62–68.9.
9. Омельченко О. Ю. Облік основних засобів: податковий та фінансовий аспекти / О. Ю. Омельченко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – № 2. – С. 16–20.
Omelchenko O. Yu. Oblik osnovnih zasobiv: podatkoviy ta finansoviy aspekti / O. Yu. Omelchenko // Zovnishnya torgivlya: ekonomika, finansi, pravo. – 2012. – № 2. – S. 16–20.
10. Парнюк В. О. Амортизація як стимул до інвестування / В. О. Парнюк // Економіка і прогнозування. – 2011. – № 2. – С. 93–104.
Parnyuk V. O. Amortizatsiya yak stimuly do investuvannya / V. O. Parnyuk // Ekonomika i prognozuvannya. – 2011. – № 2. – S. 93–104.
11. Педченко Н. С. Особливості стратегічного управління потенціалом розвитку підприємства / Н. С. Педченко // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 2 (41). – С. 95–99.

- Pedchenko N. S. Osoblivosti strategichnogo upravlinnya potentsialom rozvitku pidpriemstva / N. S. Pedchenko // Naukoviy visnik Poltavskogo universitetu spozhivchoyi kooperatsiyi Ukraini. Seriya : Ekonomichni nauki. – 2010. – № 2 (41). – S. 95–99.
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI, станом на 17 січ. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 18.05.2015.
- Podatkoviy kodeks Ukraini [Elektronniy resurs] : vid 02 grud. 2010 r. № 2755-VI, stanom na 17 sich. 2015 r. / Zakonodavstvo Ukraini : [vėb-sayt Verhovnoyi Radi Ukraini]. – Tekst. danı. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Nazva z ekrana. – Data pereglyadu : 18.05.2015.
13. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 2 квіт. 2000 р. № 92 : станом на 1 січ. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 18.05.2015.
- Pro zatverdzhennya Polozhennya (standartu) buhgalterskogo obliku № 7 «Osnovni zasobi» [Elektronniy resurs] : zatv. nakazom Ministerstva finansiv Ukraini vid 27 kvit. 2000 r. № 92 : stanom na 1 sich. 2015 r. / Zakonodavstvo Ukraini : [vėb-sayt Verhovnoyi Radi Ukraini]. – Tekst. danı. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Nazva z ekrana. – Data pereglyadu: 18.05.2015.
14. Репіна І. Ключові елементи формування амортизаційної політики підприємства / І. Репіна // Ринок цінних паперів України. Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2011. – № 9–10. – С. 67–73.
- Repina I. Klyuchovi elementi formuvannya amortizatsiyanoi politiki pidpriemstva / I. Ripina // Rinok tsinnih paperiv Ukraini. Visnik Derzhavnnoi komisiyi z tsinnih paperiv ta fondovogo rinku. – 2011. – № 9–10. – S. 67–73.
15. Рикардо Д. Начало политической экономики и налогового обложения / Д. Рикардо. – Москва : Эконом : Ключ, 2007. – 475 с.
- Rikardo D. Nachalo politicheskoy ekonomiki i nalogovogo oblozheniya / D. Rikardo. – Moskva : Ekonom : Klyuch, 2007. – 475 s.
16. Солодовник Л. М. Вибір методів нарахування амортизації та амортизаційної політики підприємства / Л. М. Солодовник, Ю. В. Колесник // Економіка і регіон. – 2012. – № 3. – С. 202–207.
- Solodovnik L. M. Vibir metodiv narahuvannya amortizatsiyi ta amortizatsiyanoi politiki pidpriemstva / L. M. Solodovnik, Yu. V. Kolesnik // Ekonomika i region. – 2012. – № 3. – S. 202–207.
17. Ткаченко Н. Амортизація, знос основних засобів, нарахування, зміни у незалежній Україні / Н. Ткаченко // Вісник економічної науки України. – 2012. – № 2. – С. 161–165.
- Tkachenko N. Amortizatsiya, znos osnovnih zasobiv, narahuvannya, zmini u nezalezhnii Ukraini / N. Tkachenko // Visnik ekonomichnoyi nauki Ukraini. – 2012. – № 2. – S. 161–165.
18. Хендриксен Э. С. Теория бухгалтерского учета : [пер с англ.] / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда ; под ред. Я. В. Соколова. – Москва : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
- Hendriksen E. S. Teoriya buhgalterskogo ucheta : [per s angl.] / E. S. Hendriksen, M. F. Van Breda ; pod red. Ya. V. Sokolova. – Moskva : Finansyi i statistika, 1997. – 576 s.

Н. С. Педченко, доктор экономических наук; Л. А. Луговская (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). Амортизационная политика предприятия в контексте реформирования налоговой системы.

Аннотация. Цель статьи – рассмотреть методы начисления амортизации согласно Налоговому кодексу Украины и определить особенности их применения в практике деятельности отечественных предприятий. В статье раскрыта сущность амортизации и ее влияния

на различные процессы в деятельности предприятия; определены преимущества и недостатки каждого метода начисления амортизации; определены различия в начислении амортизации с точки зрения бухгалтерского и налогового учета.

Ключевые слова: амортизация, амортизационная политика, методы начисления амортизации, инвестиционное развитие, финансовые результаты, налогообложение, налоговый учет, Налоговый кодекс Украины, налоги.

N. Pedchenko, Dc. Econ. Sci.; **L. Lugivska** (Poltava University of Economics and Trade). **Depreciation policy of enterprise in the context of reform tax system.**

Summary. The method of depreciation under the Tax Code of Ukraine and determine the characteristics of their application in practice management of domestic enterprises. The essence depreciation and its impact on different processes in the enterprise; the advantages and disadvantages of each method of amortization; defined differences in calculating depreciation in terms of accounting and taxation.

Keyword: depreciation, depreciation policy, depreciation methods, development of investment, financial, taxation, Tax Accounting, Tax Code of Ukraine taxes.